

Streaming

kan ook leuk zijn...

Pro-Ject is misschien het meest bekend van de platenspelers. Maar, deze fabrikant levert ook phono-versterkers, versterkers, luidsprekers en digitale componenten zoals cd-spelers en converters. Om mee te kunnen in de vaart der volkeren kan tegenwoordig een device om te streamen niet ontbreken. Daarom is de Pro-Ject Stream Box DSA te gast en representeert de steeds toenemende hoeveelheid moderne audio- en videoapparatuur in de luisterruimte, die gebaseerd is op het 'streaming'- fenomeen.

Is streaming nou een hype of is het de aankondiging van een nieuw tijdperk? Streaming is allereerst een bikkelhard verdienmodel, waar aanbieders veel geld incasseren met het verkopen van content met een lage geluidskwaliteit. Historisch gezien is het een merkwaardig fenomeen dat de consument steeds opnieuw opgezaald wordt met een steeds lagere geluidskwaliteit. Denk maar aan het rijtje open reel, vinylplaat, FM radio, Elcaset, cassetetape, eighttrack, cd, minidisc, streaming, internetradio en mp3. Initiatieven om de geluidskwaliteit weer eens een stuk in de goede richting te verschuiven, zoals sacd, Blu-ray audio only met 24bit/96kHz PCM, dvd-audio en hi-rez bestanden leiden een kommelvol bestaan. De vinyl-revival hoort bij de grote tegenbeweging en de contentaanbieders

die nog trouw cd's en sacd's aanbieden verdienen alle lof. Die hulde geldt ook voor de fabrikanten die nog steeds komen met fraaie cd- en sacd-spelers. Daar komt bij dat er werkelijk miljarden cd's en grammofoonplaten in de wereld zijn. Dat poets je niet zomaar even weg met een streaming-hype. Streaming heeft natuurlijk ook een zeker gebruiksgemak. Er is weinig mis met wavebestanden van 24bit/96k en de benodigde schijfruimte neemt aanzienlijk minder plaats in dan de nog redelijk bescheiden 25.000 cd's en 50.000 langspeelplaten die een echt serieuze muzikliefhebber doorgaans in huis heeft. Daar is ook het visuele genoeg aan gekoppeld. Sommige platen koop je alleen voor de hoes. Neem bijvoorbeeld 'Coney Island van Herb Alpert & the T.J.B.' (A&M Records 88911 IT). Het door Roland Young ge-

■■NEXT

tested

MUSIC
emotion

77

maakte cover design is een waar genoeg om naar te kijken.

Het grote publiek is ongevoelig voor audio-kwaliteit. Dat geeft de commercie een vrijbrief om allerlei 'shit' rond te pompen. So be it. De doelgroep met het vermogen om weergavekwaliteit te herkennen en na te streven is altijd klein geweest. Merkwaardig genoeg is het deel van de mensheid dat van muziek houdt veel groter. De audio-industrie is nog niet in staat gebleken om het concept 'weergavekwaliteit' voldoende te koppelen aan de enorme massa van muzikadepten. Er is eerder sprake van dat ze die groep in de loop van de tijd steeds verder hebben vervreemd van kwaliteitsweergave. Enerzijds door het steeds verlagen van de kwaliteitsnorm van weergave-apparatuur en storage-formats en anderzijds door de race naar steeds exotischer prijzen voor audio-hardware. De 'normale' wereldburger ziet de gemiddelde audiofiel, die meent 35.000 euro voor een interlink te moeten betalen, als zijnde afkomstig van een andere planeet en bouwt meteen de perceptie op dat goed geluid per definitie vrijwel onbetaalbaar is. Hoe het dan afloopt met streaming is onzeker. Hi-res streaming biedt vaak een ongekende geluidskwaliteit. Dat zal zeker weer opgepakt worden door de niche van kwaliteitsbewuste muzikliefhebbers. Ander-

zijds is streaming absoluut betaalbaar en biedt sowieso een potentieel platform voor hoge geluidskwaliteit. Het is te hopen dat er geen idioot opstaat die weer met een streamer komt van 20k en een mooi verhaal. Pro-Ject toont namelijk aan dat er voor een acceptabel bedrag zeer fraaie en toereikende streamers kunnen worden aangeboden.

Vrij herkenbare architectuur

Bij Pro-Ject geldt dat er apparatuur wordt gebouwd met een voortreffelijke prijs/kwaliteitsverhouding. Het is al een aantal keren gebeurd dat de zeer betaalbare budgetdraaitafels, de af en toe in de luisterruimte aanwezige 'toppers' hard hebben laten werken, om hun prijskaartje met soms zes digits voor de komma te rechtvaardigen. In hifi-land is de prijs-prestatie verhouding nou eenmaal een zeer relatief concept. In de basis heeft een Stream Box, netwerkspeler of hoe het apparaat ook genoemd mag worden een vrij herkenbare architectuur. Aan de ingang trekt het ding content binnen via het bedrade of wireless internet en/of computernetwerk (internetradio, bestandsproviders, personal computer, USB-drive, portable device, muziekserver of NAS). Ook zijn er vaak nog 'traditionele' digitale en analoge ingangen. Software bestuurt al die mogelijkheden en geeft functionali-

teiten, zoals het maken van selecties en playlists. Aan de uitgang wordt de content in analoge of digitale vorm beschikbaar gesteld aan versterkers, hoofdtelefoons, opname-apparatuur of actieve luidsprekers. Platweg gezegd is een streamer eigenlijk gewoon een voorversterker of integrated die aan de ingang toevallig ook met een computernetwerk kan praten. In geval van de Pro-Ject Stream Box DSA is de vergelijking met een klassieke 'integrated' zeker valide, omdat de Pro-Ject een eindversterker aan boord heeft. Die levert 25 Watt per kanaal in een 8 Ohm belasting. Niettemin kan deze Stream Box ook als voorversterker dienen. Er is zowel een 'fixed' als een regelbare analog out aanwezig om eventuele externe versterking mee aan te sturen. In het digitale domein is een coaxiale uitgang beschikbaar. Er kunnen dus naar wens externe d/a-converters ingezet worden. Voor degenen die de Stream Box wensen zonder ingebouwde versterker is er de DS-plus. De RS-versie heeft een buizenvoortrap. De Stream Box DSA is een luxe gebouwd apparaat, naar beste audiofiel tradities met een dik metalen front. Een groot blauw en bovenal leesbaar display toont op zeer overzichtelijke manier de mogelijkheden. Te bedienen vanaf de cursorcontrol op het frontpaneel of vanaf de meegeleverde afstandsbediening

is het apparaat in een oogwenk geconfigureerd. Die bediening kan ook plaatsvinden vanaf portable IOS en Android devices. Project heeft daarvoor een zogenaamde control app die gratis is te downloaden. Ook de app 'iMediaShare' is beschikbaar (in de Apple en Android store). Daarmee is content te streamen vanaf portable devices naar de Stream Box. Ook de zogenaamde cover art wordt dan afgebeeld. Een uitgebreider alternatief voor Apple's Airplay vormt Jamcast. Dat is te downloaden vanaf sdstechnologies.com. Het programma draait op een pc en gebruikt de Stream Box als een soort wireless soundcard. Alle content die afgespeeld wordt via de pc met bijvoorbeeld Foobar, WMF of andere programma's en muziek afkomstig van Spotify, Pandora en vergelijkbare diensten, kan dan naar de Stream Box worden overgezet. Het kostte weinig moeite om hier contact te maken met de servers, met internet en met content vanaf USB-devices. De DSA is natuurlijk interessant om als centraal apparaat in een installatie te gebruiken. In de woonkamer staat dan de Stream Box, met op de eindversterker aangesloten kleine luidsprekers die in een aangrenzend vertrek staan. In de woonkamer kunnen dan eventueel grotere weergevers aangesloten worden op de analoge lijnuitgangen of de digitale uitgang. Dat kunnen actieve weergevers zijn of een combinatie van een dac met een losse (grotere) eindversterker. Maar de ingebouwde klasse-d versterker kan moeiteloos grotere luidsprekers aansturen van hoge kwaliteit. De Stream Box communiceerde hier met een toevallig aanwezig luidsprekersetje van 15K, omdat er even niets anders bij de hand was.

Luisteren

Internetstations onderscheiden zich behoorlijk met betrekking tot geluidskwaliteit. Strikt genomen is de toegepaste compressie hinderlijker dan de lagere resolutie. Maar met enig zoeken zijn er verschillende stations te vinden die fatsoenlijk klinken. Het aardige van internetradio is eigenlijk vergelijkbaar met de uitdaging van de zendamateur. Zoveel mogelijk verre stations beluisteren.

De Stream Box laat de stations in ieder geval met een uitstekende kwaliteit klinken.

Naar hi-res bestanden luisteren is natuurlijk leuker. Voor de audiofiel en muzikliefhebber wordt zoiets acceptabel als de resolutie van die bestanden minimaal op cd-kwaliteit is. Het is in principe goed te doen om de eigen cd-collectie om te zetten naar bestanden met vergelijkbare resolutie. Echt hi-res materiaal is moeilijker verkrijgbaar. Streaming kan een gouden toekomst hebben als alle opgenomen cd-materiaal in de vorm van hi-res beschikbaar komt. Een demo-USB-stick vond haar weg naar de aansluiting op het frontpaneel. Na de keuze in het menu voor USB-1, geeft het display de directory-structuur aan van de stick. Daarna verschijnen de bestanden in beeld en kan er gekozen worden. De Stream Box speelt automatisch alle bestanden af die in de directory staan. Het ligt niet voor de hand om de Stream Box aan te sluiten op een setje weergevers van zowat 15K (via de ingebouwde eindversterkers van de Stream Box). Maar, die betreffende luidsprekers horen bij het beste wat beschikbaar is, los van prijs, en laten genadeloos horen waar de kwaliteiten van aangesloten apparatuur zich bevinden. Het goede nieuws is dat de Pro-Ject fier overeind blijft. Hi-res materiaal klinkt buitengewoon goed, met een diep laag, een fenomenale stage-afbeelding en een uitstekende klank. Overigens laat de Pro-Ject

ook met mp3-materiaal en internetradio al een indrukwekkende stage horen. Het zal duidelijk zijn dat kritische audiofielen en muzikliefhebbers met kostbare systemen nieuwsgierig zijn naar de mogelijkheden van hi-res files, maar daarvoorlopig geen enorme kapitalen aan willen besteden. De Pro-Ject is dan een toevoeging aan het bestaande geluidssysteem, met een audiokwaliteit die zich niet hoeft te schamen voor wat veel kostbaarder cd-spelers, converters en dac's neerzetten.

Conclusie

De Pro-Ject Stream Box DSA straalt een zekere kwaliteit, degelijkheid en afdraaibaarheid uit. De kracht zit in de no-nonsense uiterst overzichtelijke bediening, met een groot duidelijk display dat ook zonder Hubble-telescoop te lezen is. De rest van de kwaliteit uit zich in het verrassend goede geluid, waarmee je zelfs behoorlijk wegkomt in zeer dure audiosystemen. Maar, dat wisten we al van de draaitafels. Pro-Ject bewijst in ieder geval dat streaming ook leuk kan zijn.

Ruud Jonker

PRIJS
PRO-JECT STREAM BOX DSA € 1399,-
ACSON
TEL: 0297-284695
WWW.ACSONBY.NL

► END